



Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Ograniczanie wytwarzania i recykling bioodpadów, a dyrektywa ramowa

dr Marek Goleń
Dyrektor

Departament Gospodarki Odpadami
Ministerstwo Klimatu i Środowiska

4 września 2025 r.

Cele Unii Europejskiej w zakresie recyklingu

W ramach dyrektywy odpadowej najbliższe wymagane cele to **55% (2025), 60% (2030), 65% (2035)**.

Gminy są obowiązane osiągnąć poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości co najmniej:

- 35% wagowo za rok 2023,
- 45% wagowo za rok 2024,
- 55% wagowo za rok 2025, następnie odpowiednio w każdym roku o 1% więcej, aż do osiągnięcia 65% wagowo – za rok 2035 i za każdy kolejny rok.

W 2023 r. wytworzono 13.990.288,1022 Mg odpadów komunalnych, średnio około 30% wszystkich wytworzonych odpadów komunalnych to bioodpady.

Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu w roku 2023 wyniósł 34%.

| Nowe cele Unii Europejskiej

UE i jej państwa zobowiązały się osiągnąć cel ONZ zrównoważonego rozwoju (SDG), który zakłada do roku 2030 zmniejszenie o połowę całkowitej ilości marnowanej żywności (w przeliczeniu na osobę) na poziomie detalicznym i konsumenckim oraz do ograniczenia strat żywności w ramach łańcuchów produkcji i dostaw.

Ambitne cele w zakresie ograniczenia marnotrawienia żywności do 2030 r. w rewizji Ramowej Dyrektywy o Odpadach:

- **zmniejszenie ilości odpadów z przetwórstwa i produkcji o 10%** w porównaniu ze średnią ilością odpadów żywnościowych wytwarzanych w tych sektorach w latach 2021–2023,
- **zmniejszenie o 30% (na mieszkańca) odpadów z handlu detalicznego, restauracji, usług gastronomicznych i gospodarstw domowych** w porównaniu ze średnią ilością odpadów żywnościowych wytwarzanych w tych grupach podmiotów w latach 2021–2023.

Dyrektywa czeka na oficjalne tłumaczenia i przyjęcie przez Parlament Europejski.

Państwa Członkowskie będą miały 20 miesięcy na wdrożenie.



Nowelizacja dyrektywy ramowej o odpadach

5 lipca 2023 r.

Komisja przedstawia projekt nowelizacji dyrektywy ramowej o odpadach (proponowane cele redukcji to -10% w przetwórstwie i produkcji oraz -30% per capita w handlu detalicznym, gastronomii i gospodarstwach domowych do roku 2030)

13 marca 2024 r.

Parlament Europejski w pierwszym czytaniu przyjmuje swoje stanowisko

18 lutego 2025 r.

Uzgodnione zostaje porozumienie (cele na 2030 r. zostają określone na to -10% w przetwórstwie i produkcji oraz -30% per capita w handlu detalicznym, gastronomii i gospodarstwach domowych)

Czerwiec 2027 r.

Jeżeli w październiku 2025 r. Parlament i Rada zatwierdzą proponowane cele to państwa członkowskie będą miały 20 miesięcy na transpozycję dyrektywy do prawa krajowego

14 lutego 2024 r.

Komisja Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności (ENVI) Parlamentu Europejskiego przyjmuje bardziej ambitne kierunkowe stanowisko (proponowane cele redukcji to -20% w przetwórstwie i produkcji oraz -40% per capita w handlu detalicznym, gastronomii i gospodarstwach domowych z możliwością rewizji do roku 2035)

22 października 2024 r.

Decyzja o rozpoczęciu negocjacji trójstronnych między Komisją, Parlamentem i Radą

18 marca 2025 r.

Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności (ENVI) Parlamentu Europejskiego zatwierdza wstępne porozumienie. *Finalne głosowanie w Parlamencie planowane jest na 6 października 2025 r.*

Informacje na temat masy wytwarzanych odpadów żywności w Polsce

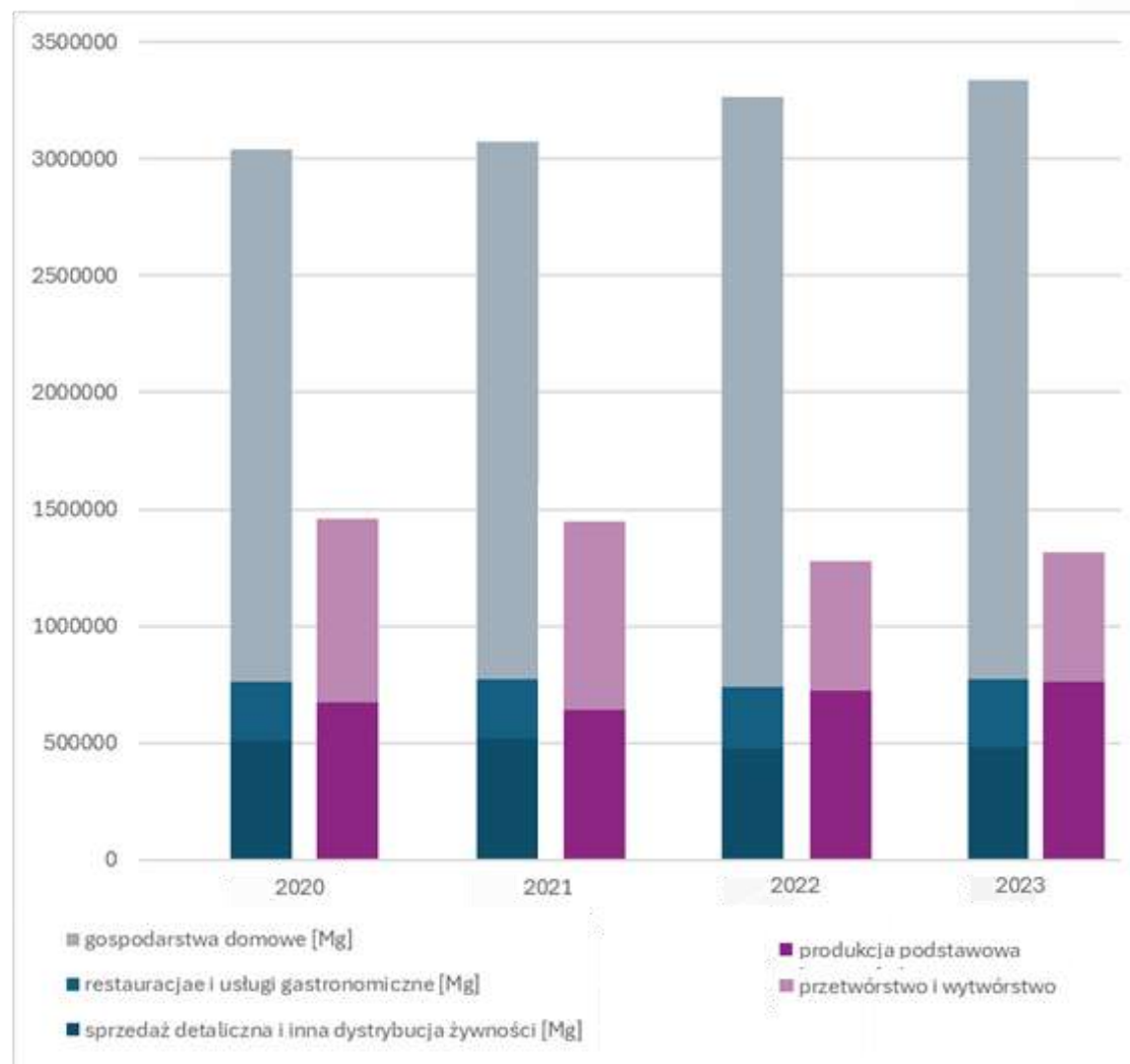
	2020	2021	2022	2023	ŚREDNIA dla lat 2021-2023
Produkcja podstawowa [Mg]	673 160	639 352	724 875	763 509	709 245
Przetwórstwo i wytwórstwo [Mg]	787 017	809 287	552 823	552 136	638 082
Sprzedaż detaliczna i inna dystrybucja żywności [Mg]	511 905	521 493	474 461	481 170	492 375
Restauracje i usługi gastronomiczne [Mg]	250 756	249 797	264 546	293 062	269 135
Gospodarstwa domowe [Mg]	2 275 921	2 300 626	2 528 473	2 561 260	2 463 453

Źródło: Opracowanie IOŚ-PIB na potrzeby sprawozdawczości RP do KE

86 kg na osobę – tyle wynosiła średnia w latach 2021-2023 per capita dla działów „Sprzedaż detaliczna i inna dystrybucja żywności”, „Restauracje i usługi gastronomiczne” oraz „Gospodarstwa domowe”.
[Liczba ludności Polski – maj 2025 GUS – 37 423 000] **Cel – redukcja o 30% per capita do roku 2030**

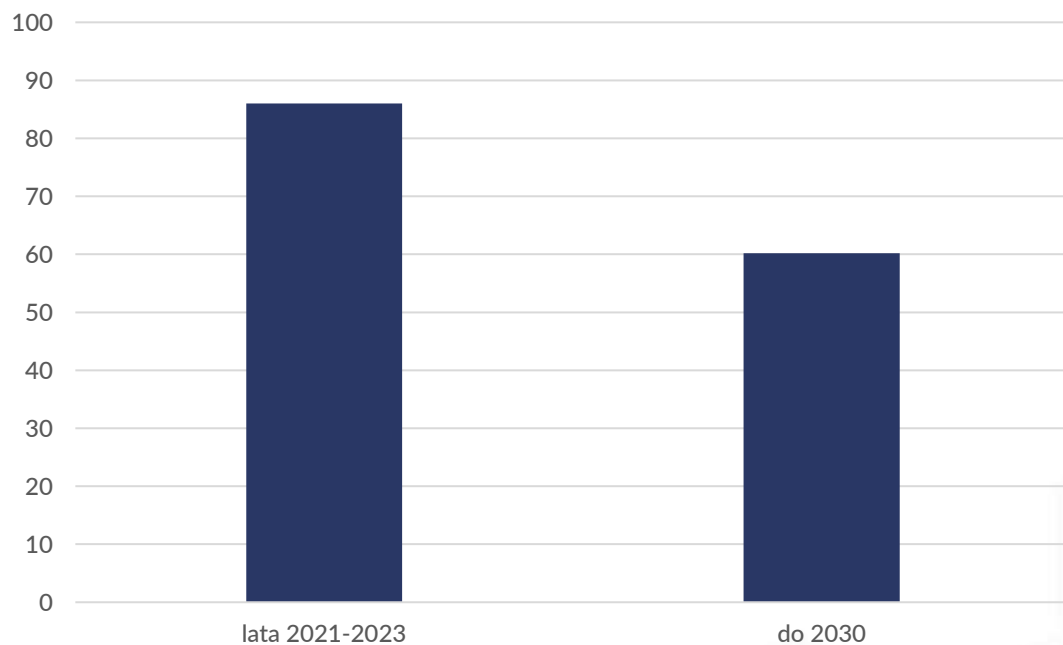
1.347.327 Mg – tyle wynosiła średnia w latach 2021-2023 dla działów „Produkcja podstawowa” i „Przetwórstwo i wytwórstwo. **Cel – redukcja 10% do roku 2030.**

Informacje na temat masy wytwarzanych odpadów żywności w Polsce

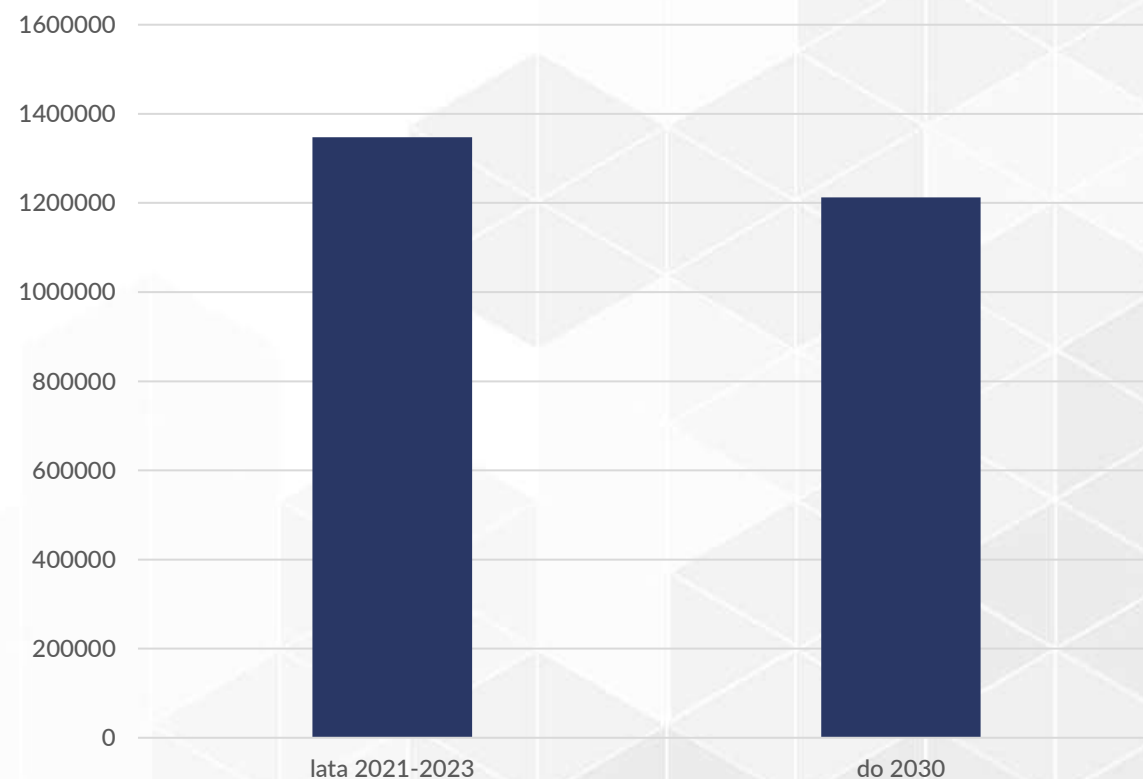


Nowe cele Unii Europejskiej – obowiązujące od 2030 r.

Średnia *per capita* dla działów
„Sprzedaż detaliczna i inna dystrybucja żywności”,
„Restauracje i usługi gastronomiczne” oraz
„Gospodarstwa domowe” [kg]



Średnia dla działów „Produkcja podstawowa”
i „Przetwórstwo i wytwórstwo” [Mg]



Porównanie danych

Frakcje odpadów – według selektywnej zbiórki [2023 r.]	Odpady wytworzone [Mg]
Metale	79 672,18
Szkło	706 423,97
Tworzywa sztuczne	538 733,68
Papier	671 371,00
Ulegające biodegradacji	1 960 520,35
Drewno	34 853,82
Tekstylia	6 651,94
Sprzęt	73 418,30
Baterie	787,29
Gabaryty	634 953,72
Zmieszane	7 805 647,75
Inne	446 859,21
Suma	13 632 994,39

Frakcje odpadów – według morfologii odpadów [2021 r.]	Udział [%]	Masa [Mg]
Frakcja <10 mm	7,2	981 575,60
Frakcja 10–20 mm	4,4	599 851,75
Bioodpady spożywcze (kuchenne)	13,16	1 794 102,06
Bioodpady z terenów zieleni	15,53	2 117 204,03
Drewno	0,48	65 438,37
Papier i tektura	10,78	1 469 636,80
Tworzywa sztuczne	10,59	1 443 734,11
Szkło	10,29	1 402 835,12
Tekstylia	1,7	231 760,90
Metale inne niż aluminium	1,37	186 772,02
Aluminium	0,97	132 240,05
Odpady wielomateriałowe	0,88	119 970,35
Odpady mineralne	7,08	965 216,00
Odpady niebezpieczne	0,29	39 535,68
Odpady higieniczne, pampersy	5,5	749 814,69
Odpady wielkogabarytowe	7,05	961 126,10
Guma, skóra	2,18	297 199,28
ZSEiE	0,55	74 981,47
Suma	100	13 632 994,39

Dział wytwarzania odpadów żywności	Średnia lat 2021-2023
Sprzedaż detaliczna i inna dystrybucja żywności [Mg]	492 375
Restauracje i usługi gastronomiczne [Mg]	269 135
Gospodarstwa domowe [Mg]	2 463 453
Suma	3 224 963

Cel redukcji 30% <i>per capita</i> z działów sprzedaż, usługi i gospodarstwa domowe	25,8 kg (prawie milion ton!)
Cel redukcji 10% z działów produkcji i przetwórstwa	134 732,7 Mg

| Przykłady rozwiązań

Od 18 września 2019 r. obowiązują przepisy ustawy o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności, która m.in.

- nałożyła na sprzedawców żywności (sklepy powyżej 250 m²) obowiązek zawarcia z organizacją pozarządową umowy dotyczącej nieodpłatnego przekazywania żywności spełniającej wymogi prawa żywnościowego,
- zobligowała sklepy do przeprowadzenia kampanii edukacyjno-informacyjnych w zakresie racjonalnego gospodarowania żywnością oraz przeciwdziałania marnowaniu żywności.

| Przykłady rozwiązań

Mapa drogowa transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ). Resortem koordynującym wdrażanie GOZ w Polsce jest Ministerstwo Rozwoju i Technologii. Jest to koncepcja zmierzająca do racjonalnego wykorzystania zasobów i ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko wytwarzanych produktów

Jednym ze sposobów minimalizowania marnotrawstwa żywności jest zasada 4P:

- planowanie zakupów z wyprzedzeniem,
- przetwarzanie żywności w celu wydłużenia jej trwałości,
- przechowywanie produktów w odpowiednich warunkach, sprawdzanie daty ważności,
- podzielenie się zbędną żywnością.

Działania MKiŚ

Program zapobiegania powstawaniu odpadów żywności

Jest częścią Krajowego planu gospodarowania odpadami 2028 (przyjętego uchwałą nr 96 Rady Ministrów z dnia 12 czerwca 2023 r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2028).

Cele dotyczące zapobiegania powstawaniu odpadów żywności:

- ograniczenie masy wytwarzanych odpadów żywności na wszystkich poszczególnych etapach łańcucha dostaw żywności,
- ograniczenie odpadów żywności w gastronomii i restauracjach przez wdrażanie racjonalnych zamówień, porcjowania posiłków,
- zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów żywności i postępowania z odpadami żywności,
- zapewnienie efektywnego przekazywania żywności ze zbliżającym się terminem ważności do wykorzystania przez potrzebujących,
- wspieranie działań związanych z optymalizacją procesów produkcyjnych służących zmniejszeniu strat żywności oraz powstawaniu odpadów żywności w przetwórstwie i wytwórstwie produktów żywnościowych.

Planowane zmiany w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach

- Ministerstwo Klimatu i Środowiska na podstawie własnych analiz i w odpowiedzi na postulaty zgłaszane przez jednostki samorządu terytorialnego (JST), mieszkańców i pozostałych interesariuszy prowadzi prace mające na celu zmianę przepisów ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach .
- Projekt uzyskał wpis do wykazu prac Rady Ministrów pod numerem UD252
- **W przygotowanym projekcie przewidziane jest wprowadzenie systemowych zachęt do kompostowania przydomowego m.in.:** poprzez rozszerzenie możliwości przyznania ulgi w opłacie za gospodarowanie odpadami komunalnymi również w przypadku nieruchomości zabudowanych budynkami wielolokalowymi (pod warunkiem spełnienia określonych warunków), działek rekreacyjnych, domków letniskowych oraz rodzinnych ogrodów działkowych.

Opracowanie ekspertyzy

- W marcu br. zakończono prace nad realizacją przedsięwzięcia pn.: „**Bioodpady komunalne posegregowane i poddawane recyklingowi u źródła w Polsce**”. Jego celem było opracowanie danych umożliwiających określenie ilości bioodpadów komunalnych, które zostały posegregowane i poddane recyklingowi u źródła w gospodarstwach domowych w poszczególnych województwach w Polsce.
- Opracowana została metodyka, która pozwala gminom na obliczenie ilości bioodpadów komunalnych, poddawanych recyklingowi w przydomowych kompostownikach.
- MKiŚ planuje kontynuację wraz IOŚ-PIB badań dot. kompostowania u źródła oraz recyklingu bioodpadów, tak aby gminy mogły wykazywać wyższe poziomy recyklingu.

| Dofinansowanie

- Ministerstwo Klimatu i Środowiska wspiera działania mające na celu dofinansowanie instalacji przetwarzających bioodpady np. poprzez tworzenie programów finansujących produkcję biogazu.
- Zgodnie z informacjami podanymi na stronie NFOŚiGW, w ramach programu priorytetowego *Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym gospodarowanie odpadami, ochrona wód i gospodarka wodna*, planowane jest uruchomienie w grudniu 2025 r. dwóch naborów z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi, które powinny potrwać do połowy 2026 r.
- Nabory te ujęte są w programie 3.1 Racjonalna gospodarka odpadami w części 1) Selektywne zbieranie i zapobieganie powstawaniu odpadów oraz części 2) Instalacje gospodarowania odpadami.
- Dodatkowo planowane jest uruchomienie nowego programu priorytetowego „**Wysokosprawna kogeneracja z biogazu wytwarzanego z biomasy, w tym z odpadów komunalnych**”, którego celem ma być promowanie wytwarzania i wykorzystania biogazu uzyskiwanego w procesie fermentacji biomasy, ze szczególnym uwzględnieniem kofermentacji z biomasą odpadową pochodzenia komunalnego, w celu wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej kogeneracji. Zakładany budżet programu wynosi 1,0 mld zł.

Wyzwania

Problemy technologiczne i infrastrukturalne

- **Brak odpowiednich instalacji** – niewystarczająca liczba kompostowni i biogazowni dostosowanych do przyjmowania dużych ilości bioodpadów.
- **Niska jakość bioodpadów** – zanieczyszczenie bioodpadów innymi frakcjami (plastikiem, szkłem) utrudnia ich przetwarzanie.
- **Koszty inwestycji** – budowa i utrzymanie nowoczesnych instalacji do przetwarzania bioodpadów jest kosztowna.

Wyzwania

Wyzwania logistyczne

- **Segregacja u źródła** – trudność w zapewnieniu odpowiedniej segregacji bioodpadów przez mieszkańców i innych wytwórców.
- **Odbiór i transport** – bioodpady wymagają częstego odbioru ze względu na szybki rozkład, co zwiększa koszty logistyczne.
- **Sezonowość** – duże wahania ilości bioodpadów w ciągu roku (np. jesienią znacznie więcej odpadów zielonych).

Wyzwania

Problemy społeczne i edukacyjne

- **Niska świadomość ekologiczna** – wielu mieszkańców nie wie, jak prawidłowo segregować bioodpady lub nie widzi w tym sensu.
- **Brak motywacji** – brak odpowiednich zachęt i edukacji.
- **Opór społeczny** – lokalne protesty przeciwko budowie kompostowni lub biogazowni z powodu obaw o zapachy i uciążliwości.



Dziękuję za uwagę!